

در مقاله‌ای در روزنامه «ال پائیس» اسپانیا:

۸ استدلال مخالفان تفاهم لوزان برای جلوگیری از امضای توافق هسته‌ای از دید موسویان

هم ایران و هم طرف غربی باید برای دستیابی به توافق هسته‌ای امتیازاتی بدهند، پیش از آنکه خیلی دیر شود. هر دو طرف باید مسائل مختلف از قبیل شفافیت، نظارت، بازرسی و تحریم‌ها را بپذیرند. اگر قرار است مذاکرات به توافق نهایی منجر شود، هر دو طرف باید به دنبال پیروزی در مذاکرات باشند.

به گزارش گروه بین‌الملل خبرگزاری آنا، سید حسن موسویان، عضو سابق تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای ایران در مقاله‌ای در روزنامه «ال پائیس» اسپانیا در این باره آورده است: در شرایطی که زمان در حال سپری شدن است و زمان تعیین شده برای دستیابی به توافق هسته‌ای در حال پایان یافتن است، منتقدان تفاهم هسته‌ای لوزان بر شدت انتقادات خود افزوده‌اند. وزرای امور خارجه کشورهای غربی نیز مصمم هستند به ۱۳ سال بحران درباره برنامه هسته‌ای ایران با وجود اختلافات بسیار پایان دهند.

از زمان تفاهم به دست آمده لوزان در ایران هشت دلیل اصلی برای مخالفت با این تفاهم مطرح شده است. این هشت دلیل به شرح زیر است.

- (۱) ایران بیش از میزان قانونی و آن چیزی که در آن پی‌تی آمده است، متعهد شده است.
- (۲) ایرانیان نمی‌توانند به آمریکا اعتماد کنند. روابط ایران با آمریکا بستگی به اجرای تعهدات از سوی ایالات متحده دارد.
- (۳) هرگز نمی‌توان به روندی که در آن ابتدا ایران به تمامی تعهدات خود عمل کند و سپس منتظر بررسی اجرای تعهدات از سوی آژانس بین‌المللی انرژی اتمی باشد تا تحریم‌ها برداشته شود، اعتماد کرد. تردید ایرانیان به این مسئله حتی بسیار بزرگتر از این است، زیرا آنان معتقدند که آژانس آلت دست آمریکا است.

۴) درباره مسئله ابعاد نظامی احتمالی برنامه هسته‌ای ایران، ایرانیان این مسئله را بهانه‌ای برای دسترسی بیشتر بازرسان خارجی به تاسیسات نظامی خود می‌دانند. مسئله‌ای که باعث نقض استقلال و به خطر افتادن امنیت ملی این کشور می‌شود.

۵) بازرسی از دانشمندان ایرانی که یک بعد بسیار مهم در تفاهم لوزان است، به ویژه از این جهت که در گذشته چند دانشمند ایرانی توسط دستگاه‌های اطلاعاتی اسرائیل ترور شده‌اند.

۶) ایران مسئله توقف برگشت‌ناپذیر برخی فعالیت‌های هسته‌ای را پذیرفته است. اگرچه هر دو طرف ادعا می‌کنند که این مسئله در صورتی که طرف مقابل نتواند به تعهدات خود عمل کند، قابل فسخ است. با این وجود منتقدان ایرانی توافق هسته‌ای چندین مورد از جمله ایجاد اصلاحات فنی در مجتمع آب سنگین اراک را که بازگرداندن آن به حالت اولیه چندین سال طول می‌کشد، مورد انتقاد قرار داده‌اند.

۷) کاهش توانایی ایران برای انجام برنامه‌های تحقیق و توسعه در فناوری هسته‌ای. منتقدان تفاهم لوزان بر این باورند که هر توافقی که منجر به محدودیت برنامه تحقیق و توسعه هسته‌ای شود، قابل قبول نیست.

۸) و سرانجام مورد آخر، منتقدان می‌گویند که تفاهم لوزان موجب جلوگیری از تلاش ایران برای تامین انرژی مورد نیاز خود در طول زمان می‌شود. در توافق هسته‌ای موقت حق غنی‌سازی اورانیوم برای ایران به رسمیت شناخته شده است. این در حالی است که قرارداد تامین سوخت نیروگاه بوشهر میان ایران و روسیه در سال ۲۰۲۱ به پایان می‌رسد و منتقدان بر این باورند که از آن زمان به بعد محدودیت‌های ایجادشده بر اساس تفاهم لوزان منجر به عدم توانایی ایران برای تامین سوخت مورد نیاز خواهد شد.

تمامی این نگرانی‌ها مشروع است. بر اساس توافق پیشنهادشده ایران باید در بازه‌های زمانی مشخص محدودیت‌های مورد نظر را در برنامه هسته‌ای خود اعمال کند. اگرچه واقعیت این است که در زمینه محدودیت در توسعه هسته‌ای این مسئله از دوران احمدی‌نژاد در چارچوب چندین قطعنامه شورای امنیت به ایران تحمیل شد. با وجود این از نظر منتقدان توافق هسته‌ای در ایران، اساس آن پی‌تی و ادغام آن در قطعنامه‌های شورای امنیت می‌تواند منجر به توقف غنی‌سازی در ایران شود و این مسئله در کنار بازرسی‌های آزادانه آژانس قابل قبول نیست. این در شرایطی است که این مسئله باعث نمی‌شود تمام مفاد مندرج در قطعنامه‌های تصویب شده شورای امنیت در سال‌های گذشته لزوماً اجرایی شود. بنابراین تنها مسئله این است که هر دو طرف باید راضی به دادن امتیازات برای دستیابی به توافق شوند.

در صورتی که مذاکرات به توافق نهایی منجر شود، ضروری است که همه طرف‌های **در شرایطی که زمان در حال**

دخیل در مذاکرات مزایایی را به دست خواهند آورد. در عین حال برای به دست آوردن **سپری شدن است و زمان** این مزایا باید شرایط زیر لحاظ شود.

هر دو طرف باید تمامی ابزارهای مربوط به شفافیت عملکرد را بر اساس چارچوب **توافق هسته‌ای در حال پایان** ان پی تی مورد استفاده قرار دهند که پروتکل الحاقی و توافقنامه پادمانی از جمله آن **یافتن است، منتقدان تفاهم** است. این گام باعث افزایش شفافیت در برنامه هسته‌ای خواهد شد که شامل چرخه سوخت هسته‌ای است و اطلاعات بیشتری به آژانس خواهد داد و در کنار آن مسئله **انتقادات خود افزوده‌اند. از** نصب هر نوع تجهیزات جدیدی از سوی ایران به اطلاع آژانس خواهد رسید. ابزارهای **زمان تفاهم به دست آمده** نظارتی این مسئله را تضمین خواهد کرد که هرگز در برنامه هسته‌ای ایران انحرافی **لوزان در ایران هشت دلیل** ایجاد نخواهد شد. اصلی برای مخالفت با این **تفاهم مطرح شده است.**

در یک بازه زمانی مشخص و بر اساس اعتماد متقابل ایران باید محدودیت‌های بیشتری نسبت به ان پی تی را بپذیرد. ایران به منظور اطمینان بخشی درباره عدم توانایی برای تولید بمب اتم در یک بازه زمانی مشخص باید در رآکتور آب سنگین اراک تغییراتی ایجاد کند و تولید پلوتونیوم را نیز کاهش دهد. درباره غنی‌سازی نیز ایران می‌تواند غنی‌سازی با ظرفیت کمتر از پنج درصد را انجام دهد و ذخایر اورانیوم غنی‌شده بالای این مقدار را از هشت هزار کیلوگرم به ۳۰۰ کیلوگرم کاهش دهد.

در عوض ۱+۵ به ویژه آمریکا باید دست از درخواست‌های بیش از حد و سرکوبگرانه خود فراتر از ان پی تی و همچنین تلاش برای به خطر انداختن امنیت ملی و تمامیت ارضی ایران دست بردارند، از جمله درخواست برای بازجویی از دانشمندان هسته‌ای، بازرسی‌های جنجالی و بدون منطقی و محدودیت در تحقیقات هسته‌ای برای اهداف صلح آمیز.

در نهایت اینکه این واقعیت مهم که قدرت‌های غربی باید در زمان مذاکرات با ایران سخنان اخیر آیت‌الله خامنه‌ای، رهبر جمهوری اسلامی را مد نظر قرار دهند و به آن عمل کنند، غیرقابل انکار است: لغو تحریم‌ها باید همزمان با اجرای تعهدات توافق شده از سوی ایران انجام گیرد.